

Wat dit „konkelen” betreft: ook wij hebben met belangstelling van die schrikverhalen kennis genomen. We hebben de delinquenten evenwel nog niet kunnen ontdekken.

Vooris schrijft Ds Popma:

Daarom geloof ik in betrekking tot het „konkelen” optimist te mogen blijven.

Van dreigen met kerkelijke procedures is niets openbaar geworden, d.w.z. 't woord kerkelijke tucht is wel eens gevallen, maar dan niet om een geïsofende critiek, maar om persoonlijke dingen, die er bij kwamen. Bovendien schept wie van deformatie leeringen spreekt een atmosfeer, waarin al te gemakkelijk over procedures gesproken wordt.

Ook over de persvrijheid denk ik optimistisch.

Vervolgens noemt hij met name enkele bladen, die wel eens betrokken konden zijn bij de door „De Heraut” bedoelde „terreur” — indien deze namelijk bestaat. Hij verklaart dan, dat zijn blad beurtelings met al deze organen van meening verschild heeft; maar blijmoedig constateert hij:

Maar alle genoemde bladen hebben ons geen gemeene vriendelijkheid bewezen.

Ten slotte nog de „volgelingen”.

Ja, heethoofden zijn er altijd geweest en zullen er wel blijven.

't Is met sommige menschen-van-één-krant als met de menschen-van-één-boek, waartegen in de middel-eeuwen al gewaarschuwd werd.

Toch blijven dat uitzonderingen vanwege de beroemde nuchterheid van onzen volksaard.

Hierbij blijft uiteraard één eisch, n.l. dat niet dan in de uiterste noodzaak en met degelijke argumenten de eene leider verklaart de meening van den anderen leider ongereformeerd te zijn.

Een en ander lijkt mij nog al verstandig opgemerkt.

Zondagsarbeid en postdienst.

Het kort verslag van de classis 's-Gravenhage van de Chr. Geref. Kerk behelst het volgende:

Instructies: De kerkeraad van Aarlanderveen brengt ter vergadering de volgende instructie: „Is het geoorloofd iemand als lid aan te nemen, die des Zondags enkele uren arbeid verricht.” De classis spreekt uit, dat des Zondags alleen noodzakelijke arbeid verricht mag worden. Na toelichting door de afgevaardigden van de Gemeente Aarlanderveen, blijkt, dat een postbode genoemd werk op Zondag verricht. Deze arbeid behoort niet tot den noodzakelijken Zondagsarbeid en derhalve kan de voornoemde kerkeraad een postbode niet toelaten als lid der gemeente.

Een vraag: weigert elk classislid 's Zondags een telegram, waarin het op sterven liggen van familieleden bericht wordt? Weigert elk gemeentelid een expressbrief over een dergelijke aangelegenheid, die op Zondag bezorgd wordt? Weigert hij de brieven van de Maandagochtendbestelling, die op Zondag door de handen van de post gegaan moeten zijn? Weigert hij, te reizen met een trein, die op Maandag vertrekt en op Zondag moet zijn gereedgemaakt? Weigert de dominee, die het avondmaal op Zondag bediend heeft, op Maandag te reizen of brieven te ontvangen, waartoe die gemeenteleden hulpdienst verleend hebben, die hij op dien dag van het avondmaal hielp afhouden?

Vragen naar den bekenden weg.

De persschouwer van het „Geref. Jongelingsblad” komt nog eens terug op onze opmerkingen inzake het schrijven van dhr Algra. Ze worden niet ter kennis van de jongelingen gebracht; maar alleen wordt het volgende gezegd:

In „De Reformatie” van 14 October verklaart Prof. Schilder oogenblikkelijk van ganser harte te geloven, dat de heer Algra bij het neerschrijven van dit gedeelte van de schets zelfs niet eens gedacht heeft aan bestrijding van bepaalde personen of bladen, maar hij voegt er aan toe, „dat hij de onderscheiding zelve onjuist acht, ook haar bewoordingen”.

Nu zijn we bij Prof. Schilder niet gewoon, dat hij bij het neerschrijven van zijn meening de argumenten weglaat, doch in dit geval wordt geen enkel argument genoemd, waarom de onderscheiding van den heer Algra onjuist zou zijn en we zijn toch wel zeer nieuwsgierig te weten, waarin deze onjuistheid dan wel bestaat, terwijl zeker de heer Algra er recht op heeft dat te vernemen.

We gelooven, dat het blad hier vraagt naar den bekenden weg; want reeds in onze allereerste reactie op het stuk van dhr Ottevanger hebben wij de argumenten gegeven, waarvan hier het wegblijven geconstateerd wordt. Onnoodig te herinneren, dat we het blijven betreuren, dat over het schrijven van dhr Algra zoo breed gehandeld wordt, terwijl onze bezwaren tegen de leiding van het orgaan, die we vroeger inbrachten, stilzwijgend werden en nog steeds worden voorbijgegaan.

Herbewapening.

In verscheiden bladen kan men iets lezen over een oproep tot morele en geestelijke herbewapening. Wij hebben er niet over gesproken, omdat wij er niet veel heil uit wachten. De terugkeer tot de kerk en de bekeering van de kerk zelf is het eenige, wat, wijl het aan Gods Woord weer gehoorzaamheid bewijzen gaat, helpen kan. Hoe weinig zulke oproepen, die tot de „formeele ethiek” zich blijven beperken, helpen, blijkt wel uit wat Dr A. van Deth in „Woord en Geest” schrijft:

Allereerst moeten wij dan opmerken, dat iedere oproep tot geestelijke en morele herbewapening, die rechtstreeks in verband gebracht wordt met het maatschappelijk leven, ons pijnlijk aandoet, wanneer deze niet gepaard gaat met een radikale veroordeeling van de bestaande maatschappelijke orde.

Mount Barth.

Uit het „Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur”:

In N. Zeeland b.v. heeft men een berg naar Barth genoemd. Een groep Anglikaansche theologische studenten, die van Barth's onderwijs genoten hadden via de Chr. Studentenbeweging en zich zijn schuldenaars achtten, drong door tot drie, tevoren onbestegen en naamloze, bergtoppen in de Zuidelijke alpen. De hoogste, die ongeveer 8000 voet was, doopten zij: Mount Barth. Dit bezorgde de klimmers evenwel nogal wat last, toen zij tot de beschafte wereld terugkeerden en hun verhaal aan een Anglikaansen aarts-deken vertelden. Want deze maakte hun op beledigende toon het verwijt: „Als de theologie een dergelijke hulde moet betonen, waren er dan geen goede theologen binnen de Engelse kerk?”

Dit verhaal geeft een heenwijzing naar een andere echo van Barth's klokgelui, n.l. in de Anglikaanse kerk. Met name de oudere generatie der geestelijkheid staat of onverschillig of afwijzend tegenover wat zij de „Continentale theologie” pleegt te noemen. Zij vindt de leer van Barth hoogst onsympathiek. „Barthianisme — dit nieuwe soort Calvinisme — incorporeert alles, wat wij geleerd hebben te verfoeien”, sprak onlangs een Anglikaanse bisschop.

Inderdaad is Barth's onderwijs in Brittannië slechts in zeer beperkte kring met sympathie ontvangen.

Geen wonder; men heeft daar ook geen „Algemeen weekblad voor Christendom en Cultuur”.

Vervolgens:

Ook in Nieuw-Zeeland heeft Barth's klokgelui in Anglo-Katholieke kringen slechts heel weinig positieve weerklank gevonden.

In Japan is Barth's invloed op de christelijke studenten, zoals onlangs op een internationale studenten-conferentie bleek, van betekenis. Deze heeft er hier toe bijgedragen, dat studenten zich terugtrokken van actieve deelname aan sociale en politieke bewegingen.

Die Japanners hebben de consequentie eerder getrokken dan vele lezers van het „Algemeen Weekblad”.

Prof. Visscher en de N.S.B.

Prof. Dr H. Visscher heeft in het „Gereformeerd Weekblad” geschreven over de toestanden in Duitschland. Het is van dien aard, dat het dagblad der N.S.B.-ers zijn grootste vette letters gebruikte om het door te geven. We lezen van zijn hand via het „Nationale Dagblad”:

Het komt mij voor, dat de zaak van Ds Niemöller van bijzonderen aard is. Er wordt met deze kwestie een geweldige anti-Duitse propaganda gedreven, waarvan ik de zuiverheid der bedoelingen betwijfel. Ik geloof niet, dat Ds Niemöller in deze moeilijkheden zou zitten, als hij een principiële Calvinist was.

Zijn moeilijkheden schijnen mij toe te wortelen niet in Gereformeerde, maar in ongereformeerde overtuigingen. Het hedendaagsche Staatsbestel in Duitschland laat niet toe kritiek te oefenen op politieke daden der regering. Of de Duitse regering in hare eischen de grenzen, die Gods Woord stelt, te buiten gaat, dat kan ik niet genoegzaam beoordeelen, omdat ik er de gegevens niet voor heb.

DE TAAK DER OVERHEID.

Slechts vestig ik er de aandacht op, dat veel van hetgeen hier door de Overheid toegelaten wordt, ook niet in overeenstemming is met Gods Woord, terwijl ook van al wat zij doet, dit evenmin gezegd kan worden. Ik houd het met Calvin, waar hij zegt, dat de Overheid hierop moet letten, dat zij niet door gestrengheid meer hindere dan geneze, noch ook, terwijl zij superstitieuselijk een naam van goedertierenheid zoekt, in zeer wrede vriendelijkheid vervalle, want door onmatige goedheid kan zij velen schaden.

En zoo herinnert Calvin aan het gezegde: „Het is kwaad te leven, onder een vorst, onder wien niets geoorloofd is, maar het is nog veel kwader te leven onder een vorst, onder wien alle dingen geoorloofd zijn”.

Welnu, in Duitschland is dat laatste zeker niet het geval en het eerste evenmin. Alleen maar de wet moet gehoorzaamd worden. Ik geloof niet, dat wij het recht hebben dat laatste af te keuren. Dat de Overheid haar wakend oog gaan laat over de leering, die onder het volk gebracht wordt, is niet in strijd met Gods Woord. Of zij dit in Duitschland echter doet op een wijze, die in overeenstemming is met dat Woord, is een andere vraag.

Als men die wil beantwoorden, geloof ik, dat de Nederlanders wijs zullen doen, met eens eerst naar zichzelf te zien. Indien wij dit eens deden, zou ons politieke leven, en zeker ook ons kerkelijk leven een ander aanzien krijgen dan het nu heeft. Leven wij hier niet, godsdienstig gesproken, onder een Overheid, die geen orgaan heeft overgehouden om God te kennen, noch ook om zich naar Zijn Woord te reguleren? Daarom is hier alle propaganda geoorloofd, zelfs die van den Antichrist. Zijn wij daar nu beter mee en hebben wij daarom recht af te geven op onze Oosterburen? Dat geloof ik niet.

We zullen dit fraais niet weerleggen, in de dagen waarin dhr Bürckel aan Hitler bij wijze van verjaardagsgeschenk een Oostenrijk zonder kloosters belooft. Dat dergelijk geschrijf treurig is, behoeft ik niet breed uitte te zetten.

K. S.

CORRESPONDENTIE.

Tot onze spijt bleven wegens plaatgebrek enkele stukken, waaronder twee stemmen uit onze kerken, deze week overstaan.

Red.

BOEKBESPREKING

Dirk J. Balfourt, „Het Muziekleven in Nederland in de 17de en 18de eeuw”.

P. N. van Kampen N.V. — Amsterdam — 1938.

Een onderhoudend beeld wordt in dit boek gegeven van ons muziekleven in de 17de en 18de eeuw, dat volgens den schrijver niet van internationale betekenis is geweest, maar voor onze voorouders van groote waarde en alleen reeds daarom onze belangstelling overwaard.

De heer Balfourt heeft zich zeer verdienstelijk gemaakt door deze in talloze, vaak antiquarische, werken verspreide gegevens te verzamelen en ze in een leerzaam verband te brengen. In dit opzicht steekt het ver uit boven de brochure van Hutschenruijter (1909), die trouwens slechts de 17de eeuw behandelde.

Hij laat zien hoe in de 17de eeuw het muziekleven in den huiselijken kring op een hoog peil stond, en hoe in den loop van de 18de eeuw deze lekenmuziek beoefening steeds meer werd verdrongen door de muziek in de openbare concertzaal, een omstandigheid, die thans in zulke impasses heeft geleid, dat het particuliere musiceeren weer begint te herleven en zich daarbij op het verleden kan inspireren.

Uiteraard zullen onze lezers de beide hoofdstukken over de muziek in de kerk interesseren, waar de schrijver in de gelegenheid is, de historie van het Gereformeerde psalmgezing op te rakelen en zich daarbij een voorstander te tonen van herstel der oude psalmmelodieën en -rhythmen.

Voeg daarbij de aardige platen, titels, gelegenheids-gedichten en anecdoten (waarin het betoog zich echter niet verliest), en wij kunnen de redactie van de serie „Patria” (vaderlandsche cultuurgeschiedenis in monografieën), waarin dit deeltje als nr. X is verschenen, van harte met haar initiatief gelukwensen.

Rotterdam.

Mr A. BOUMAN.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Ijmuiden (vac.-R. J. v. d. Meulen): M. Boukema te Leidschendam en J. Kapteijn te Kralingscheveer.

Beroepen te:

Rhenen: Cand. W. J. Meister, hulpred. aldaar.

Aangenomen naar:

Rhenen: Cand. W. J. Meister, hulpred. aldaar.

Bedankt voor:

Arnhem: W. H. den Houting te Huizum.

Intrede te:

Hornhuizen-Kloosterburen: Cand. J. M. van Krimpen. Tekst: Hebr. 4:14.

Meerkerk: Cand. P. Rullmann.

Wissenkerke: Cand. A. A. Oostenbrink. Tekst: 2 Cor. 4:7.

Afscheid van:

Berkel en Rodenrijs: J. Koelwijn.

Ds D. de Wit. †

Te 's-Hertogenbosch is 21 October in den ouderdom van 46 jaar overleden Ds D. de Wit, pred. der Geref. Kerk aldaar.

— Ds R. C. Harder, predikant der Geref. Kerk te Bandoeng (N.O.I.), is in het begin van de maand October hier te lande gearriveerd, voor het doorbrengen van een verlof van 6 maanden. Het is de bedoeling dat hij medio April 1939 naar Indië terugkeert. Zijn postadres is tijdens zijn verlof: Ruydaelstraat 4, Zaandam. Zijn woonadres is vanaf 1 November: Wielingstraat 42 boven, Amsterdam-Zuid. Tel. no. 28306.

Adressen.

Het adres der Geref. Kerk van 's-Hertogenbosch is nu: J. J. van Ginkel, Th. Egmontstraat 13, 's-Hertogenbosch.

— Het adres van de Geref. Kerk van Nieuwleusen (O.) is thans: A. Siefers, Wijk A 133 te Nieuwleusen (O.).

„GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND”.

Afscheid van:

Amsterdam-Zuid: J. J. Buskes. Tekst: Rom. 8:35.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Steenwijk: L. de Bruyne te Sassenheim.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Drietal te:

Eelde: Dr B. ter Haar Dm. te Diepenveen, P. J. van Leeuwen te Oude Pekela en H. H. Ijsbrandt te Grauw.

Beroepen te:

Colijnsplaat: J. P. van Steenberghe te Biesinghe.

Groot-Amers: J. Spelt te Rijssen.

Lichtenvoerde (toez.): Cand. J. Streefland, hulpred. te Oegge.

Aangenomen naar:

Borssele: O. G. Bunjes te Sirjansland.

Kamperveen: C. Vlasblom te Wapenveld.

Oosterzee: Cand. G. J. v. Andel te Utrecht.

Tjerikwerd (toez.): J. H. Vrielink te Hoogmade.

Bedankt voor:

Donkerbroek: Cand. G. Schepers te Exloo.

Leermens: T. G. A. v. Dijk te Wolfartsdijk.

Sprang: J. J. Poot te Bunschoten.

Streekerk: W. Kool te Gramsbergen.

Warffum: A. H. Hellenmans te Geldermalsen.

Intrede te:

Haulerwijk (Fr.): Cand. J. Groot. Tekst: Joh. 10:11.

Rotterdam-Vreewijk: C. M. Krijger. Tekst: 2 Cor. 8:9.

Zuiderwoorde: A. C. Christoffels. Tekst: Luc. 10:21.

Afscheid van:

Blijham: P. K. Kaptijn. Tekst: Psalm 138:8.

Cofhen: J. A. Peters. Tekst: Matth. 28:20.

Weesp: G. J. Sanders. Tekst: 2 Petr. 3:18.

Overleden:

C. Kunst, pred. te Oisterwijk, 67 jaar.

Medew.
Rott.
Damm.
Ds.
Koo.
Schm.
Rott.
kam.
Hilw.
Capo.

Alle
Prof.

INHOUD:
Heidenma.
Ons H6-
waarop
kerkrech.
algemeen.
opleiding
uit onze
interview
gesondhe.
pleidooi
schouw.
blz. 33—

De Jood

Fel wo.
Romeinsc.
al wat tr.
weg. Zul.
Nog er.
een ritu-
schuldig
verhalen,
die na e-
wordt in.
Men be-
zijn, de
Naarmale
drijft, lam
Joodsche
zijn vergu-
niet met
schap ric-
heidendor-
zelf.

In de li-
Israël is
uit Egypt
vermengt
volk zev-
lijn, moe-
reis onde-
kludde ez-
komen va-
den zij M-
zijn den-
Bij lile-
Het volk
in Alexar-
langrijk c-
geen gren-
keizer T-
aandringe-
gebouwd
kamer ac-
enkele sp-
varkensvl-
lijke priv-
machiger
oogluiken
slechts ui-
de toegan-
Dan is
gekomen.
de wereld
de reakti-
en de affe-
in de sym-
rekken. M-
het aant-
Dit moe-
mein and-
vermoed.
dat de Jc-